

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 lipca 2017 r.

Powódka H. K. wniosła o ustalenie, że pomiędzy nią a J. G., H. C. i L. G. istnieje umowa użyczenia części nieruchomości położonej przy ulicy (...) w W., składającej się z dwóch lokali na parterze budynku posadowionego na tej nieruchomości o łącznej powierzchni 161 m², piwnicy o pow. 52,2 m² oraz części działki stanowiącej ogródek o pow. 250 m², zawarta na czas określony, do końca życia H. K..

Uzasadniając wniesione powództwo powódka wskazała, że w dniu 5 listopada 1979 r. została zawarta umowa przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego, na mocy której A. G. (matka powódki) nieodpłatnie przeniosła własność i posiadanie gospodarstwa rolnego położonego w W. przy ulicy (...) wraz z zabudowaniami na rzecz Z. G. (1) oraz J. G.. Jednocześnie dnia 1 listopada 1979 r. Z. G. (1) złożył pisemne oświadczenie woli, w którym zobowiązał się, że nie będzie czynił swojej siostrze H. K. żadnych przeszkód do korzystania z nieruchomości, również po śmierci rodziców. Od daty złożenia wskazanego oświadczenia powódka korzystała z przedmiotowej nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem przy pełnej wiedzy i aprobachie Z. G. (1). W dniu 29 listopada 2010 r. spadkobiercy Z. G. (1), J. G., H. C., L. G., wezwali H. K. do wydania nieruchomości. Wyrokiem z dnia 6 października 2011 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w sprawie pod sygn. akt II C 738/10 nakazał pozwanej opróżnienie i opuszczenie części nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. i jej wydanie. W ocenie powódki ma ona możliwość korzystania z nieruchomości, gdyż pomiędzy pozwanymi a nią istnieje stosunek użyczenia nieruchomości (pozew k. 2-4v.).

W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powódka nie posiada interesu prawnego w wytoczeniu niniejszego postępowania, gdyż przed tut. Sądem, w innej sprawie pod sygn. akt II C 738/10 został w dniu 10 lutego 2017 r. wydany wyrok utrzymujący w mocy wyrok zaoczny z dnia 6 października 2011 r., w którym orzeczono eksmisję powódki. Przedmiotowy wyrok nie jest prawomocny, dlatego powódka nadal posiada możliwość dochodzenia swych praw na kanwie tamtego postępowania. Z ostrożności procesowej pozwani wskazali, że gdyby uznano, że doszło do konkludentnego zawarcia umowy użyczenia pomiędzy stronami, to pismem z 29 listopada 2010 r. wskazana umowa została wypowiedziana. Pozwani podnieśli, że powódka w czasie zamieszkiwania przy ul. (...) uniemożliwiała pozwanym przeprowadzanie koniecznych remontów, nie ponosiła kosztów przebywania w nieruchomości i nie posiadała żadnego tytułu prawnego do wskazanej nieruchomości co powoduje, że jej żądanie w niniejszym postępowaniu jest niezasadne. (odpowiedź na pozew k. 28-30).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 listopada 1979 roku A. G. zawarła umowę, na podstawie której przeniosła własność i posiadanie gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,3395 ha z zabudowaniami znajdującego się przy ul. (...) w W. na rzecz swojego syna Z. G. (1) oraz jego żonę J. G.. Gospodarstwo miało charakter rodzinny, a jego zarządzeniem, także po zawarciu umowy, zajmował się mąż A. G.. Nieruchomość stanowiła siedlisko domowe dla małżonków oraz ich dzieci: Z. G. (1) i H. K., której stan zdrowia uprawniał ją w przeszłości do otrzymania dodatkowej powierzchni mieszkalnej (dowód: umowa przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego – k. 5-8, zeznania H. K. – k. 75-81, orzeczenie z dnia 19 lutego 1971 r. – k. 10).

Wolą A. G. i jej męża H. K. miała swobodnie korzystać z części nieruchomości położonej przy ul. (...) w W.. 1 listopada 1979 roku Z. G. (1) złożył w formie pisemnej oświadczenie, w którym zobowiązał się nie robić żadnych trudności swojej siostrze H. K. w swobodnym zajmowaniu mieszkania przez nią dotychczas zajmowanego. Dodatkowo po śmierci rodziców H. K. miała zająć mieszkanie rodziców przyległe do jej dotychczasowego, mając w ten sposób możliwość korzystania z całego parteru. Z. G. (1) zobowiązał się, że nie będzie sprzeciwiał się zajmowaniu przez H. K. pomieszczeń dotychczas używanych, czyli 2 piwnic pod budynkiem, garażu murowanego w podwórzu wraz ze

swobodnym dojazdem, szklarni przy budynku mieszkalnym o pow. 33 m² oraz ogródka przed domem. Wola rodziców H. K. i je brata była w sposób niezakłócony realizowana do dnia śmierci Z. G. (1), który zmarł 24 marca 1991 roku (dowód: oświadczenie Z. G. (1) – k. 74, zeznania H. K. – k. 75-81)

Spadek po Z. G. (1) na podstawie ustawy nabyła jego żona J. G., córka H. R. C. oraz syn L. G.. W dniu 29 listopada 2010 roku J. G., H. C. i L. G. wezwali pisemnie H. K. do wydania części nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. składającej się z zajmowanych przez nią dwóch lokali położonych na parterze o łącznej powierzchni 190 m², piwnicy ok 90 m² i części działki stanowiącej ogródek o powierzchni ok 250 m² w terminie 30 dni od otrzymania pisma. (dowód: kopia postanowienia z dnia 6 maja 1991 r. o stwierdzeniu nabycia spadku – k. 45, zeznania H. K. – k. 75-81, wezwanie do wydania nieruchomości –k. 11, zeznania H. K. – k. 75-81)

Wyrokiem zaocznym z 6 października 2011 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie (sygn. akt II C 738/10) nakazał pozwanej H. K. opróżnienie i opuszczenie części nieruchomości położonej w W. przy ulicy (...) składającej się z dwóch lokali położonych na parterze o łącznej powierzchni 161 m², piwnicy 52,2 m² i części działki stanowiącej ogródek o powierzchni 250 m² i wydanie jej J. G., H. C. i L. G.. W dniu 10 lutego 2017 roku Sąd orzekł o utrzymaniu w mocy wyroku zaocznego. Wyrok ten jest nieprawomocny (dowód: kopia wyroku zaocznego – k. 12, zeznania powódki – k. 75-81, kopia wyroku z dnia 10 lutego 2017 r. – k. 42).

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych dokumentów oraz zeznań powódki. W zakresie pisemnego oświadczenia Z. G. (2) Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia mu waloru autentyczności. Pomimo, że dokument nie został złożony w oryginale, jego treść koresponduje z zeznania powódki H. oraz pozostałymi dowodami, które nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony. Także Sąd obdarzył przedmiotowe dowody w całości walorem wiarygodności, dlatego na podstawie art. 328 § 2 k.p.c. odstąpiono od ich szczegółowego uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje.

Podstawą prawną dochodzonego na gruncie niniejsze sprawy roszczenia jest dyspozycja art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Dla zasadności uwzględnienia powództwa o ustalenie konieczne jest zatem wystąpienie dwóch przesłanek: przesłanki dopuszczalności oraz przesłanki zasadności, obejmującej merytoryczną trafność żądania. Przesłankę dopuszczalności stanowi natomiast posiadanie przez powoda interesu prawnego w ustaleniu istnienia bądź nieistnienia prawa lub stosunku prawnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 1 grudnia 2016 roku, sygn. akt I ACa 767/16).

O interesie prawnym w rozumieniu art. 189 k.p.c. można mówić wówczas, gdy występuje stan niepewności, co do istnienia prawa lub stosunku prawnego, a wynik postępowania doprowadzi do usunięcia tej niejasności i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, definitywnie kończąc trwający spór albo prewencyjnie zapobiegając powstaniu takiego sporu w przyszłości. W grę wchodzi przy tym sytuacja, gdy powód może uczynić zadość potrzebie ochrony swej sfery prawnej przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego między tymi stronami sporu lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., sygn. akt II CSK 33/09).

Na kanwie niniejszego postępowania H. K. domagała się ustalenia, że pomiędzy nią, a J. G., H. C. i L. G. istnieje umowa użyczenia części nieruchomości położonej przy ulicy (...) w W., zawarta na czas określony do końca życia powódki. W toku procesu ustalono, że wyrokiem zaocznym z 6 października 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (sygn. akt II C 738/10) nakazał H. K. opróżnienie i opuszczenie części nieruchomości położonej w W. przy ulicy (...) składającej się z dwóch lokali położonych na parterze o łącznej powierzchni 161 m², piwnicy 52,2 m² i części działki stanowiącej ogródek o powierzchni 250 m² i wydanie jej J. G., H. C. i L. G.. Na skutek wniesionego

przez H. K. sprzeciwu przeprowadzono postępowanie, w którym wskazany Sąd w dniu 10 lutego 2017 roku orzekł o utrzymaniu w mocy wyroku zaocznego z 7 października 2011 roku. Wobec wniesienia przez pozwaną apelacji, wyrok ten jest nieprawomocny.

Interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego nie zachodzi, jeżeli zainteresowany może na innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2009 roku, sygn. akt III CZP 79/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2004 r., II CK 387/02). Na gruncie niniejszego postępowania prawo powódki zostało naruszone przez jej eksmisję z lokalu, do którego wywodziła prawo z tytułu użyczenia. Wyrok w sprawie o eksmisję w dniu zamknięcia rozprawy w niniejszym postępowaniu nie był jednak prawomocny, gdyż powódce przysługuje prawo do wniesienia apelacji i to właśnie w tym postępowaniu powinna ona żądać ustalenia istnienia użyczenia, jako tytułu na podstawie którego może korzystać z lokalu objętego powództwem o eksmisję. W tym zakresie nie zasługuje na aprobatę argumentacja, że w postępowaniu eksmisyjnym H. K. jedynie się broni, a może dochodzić swoich praw poprzez ich ustalenie w niniejszym postępowaniu. Powództwo eksmisyjne oparte jest bowiem na art. 222 k.c., zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Powództwo o ustalenie ma natomiast charakter prewencyjny, który wynika z istoty interesu prawnego w żądaniu samodzielnego ustalenia prawa lub stosunku prawnego, a interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. nie zachodzi wtedy, gdy osoba zainteresowana może w innej drodze osiągnąć w pełni ochronę swych praw (zob. wyr. SN z: 6.6.1997 r., II CKN 20/97, R.Pr. 1998, Nr 2, s. 66; 4.1.2008 r., III CSK 204/07, L.).

Mając na względzie powyższe, Sąd powództwo oddalił wobec braku interesu prawnego w wydaniu wyroku. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ocena, czy te szczególnie uzasadnione wypadki wystąpiły należy do władzy dyskrecjonalnej orzekającego Sądu i wymaga wszechstronnego rozważenia okoliczności rozpoznawanej sprawy. Przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawiloość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia oraz sytuację materialną strony. W ocenie Sądu subiektywne przekonanie powódki o przysługującym jej tytule prawnym do lokalu oraz jej wiek, sytuacja życiowa i finansowa w pełni uzasadniają odstąpienie od obciążania jej kosztami.

Postanowieniem z 27 czerwca 2016 r. (sygn. akt I Co 519/16) dla H. K. został ustanowiony pełnomocnik z urzędu, na którego wyznaczono radcę prawnego P. K.. Pełnomocnik wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które to koszty nie zostały pokryte w całości, ani w części. Stosownie do § 2 Rozporządzenia z 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1715), koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę ustaloną zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz niezbędne i udokumentowane wydatki radcy prawnego ustanowionego z urzędu. Opłatę ustala się w wysokości określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy (§ 4 ust. 1 rozporządzenia). Ustalenie opłaty w wysokości wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej 150% opłat określonych w rozdziałach 2-4, następuje z uwzględnieniem: 1) nakładu pracy radcy prawnego, w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu; 2) wartości przedmiotu sprawy; 3) wkładu radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie; 4) stopnia zawiloości sprawy, w szczególności trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności (§ 4 ust. 2 rozporządzenia). Zgodnie z § 4

ust. 3 rozporządzenia opłatę, o której mowa w ust. 1 i 2, podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług.

W niniejszej sprawie opłaty wynoszą przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 5000 zł do 10 000 zł - 1200 zł. Sąd jednak zgodnie z wyżej przytoczoną regulacją postanowił podwyższyć wskazaną kwotę do 1800 zł. Decyzja Sądu jest podyktowana skomplikowaniem niniejszej sprawy oraz nakładem pracy pełnomocnika profesjonalnego. Jednocześnie Sąd podwyższył wskazaną kwotę o 414 zł tytułem podatku od towarów i usług, co po zsumowaniu dało kwotę 2214 zł. Kwota ta została przejęta na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi powódki.